

شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران

معاونت پژوهش

استان مازندران - شهرستان ساری مدرسه علمیه تخصصی الزهرا (سلام الله عليها)

عنوان:

مقایسه دیدگاه آیت الله مصباح یزدی و عبدالکریم سروش درباره انتظار بشر از آموزه های اسلامی

استاد راهنما:

جناب آقای عباس بخشنده بالی

نگارنده:

صدیقه بابایی

سال تدوین ۱۴۰۳

بسم الله الرحمن الرحيم

برگه صورتجلسه دفاعیه جایگزین شود.

تحميديه:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْ لَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ،
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّكِينَ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةِ الْمَعْصُومِينَ مِنْ وُلْدِهِ

تقدیم:

این اثر را به مولا و سرورم حضرت ولی عصر (عج) و رهبر فرزانه‌ی انقلاب اسلامی تقدیم می‌دارم؛ و خدمت مولایم عرضه می‌دارم که:

«يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَّنَا وَأَهْلَنَّا الضُّرَّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُّزْجَاءٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ.»

فهرست منابع:

قرآن کریم*:

منابع فارسی:

- ۱- احمدی، سید محسن، صالحی نجفآبادی، عباس، ترابی، قاسم، مفهوم دموکراسی و آزادی در حکومت اسلامی از دیدگاه مصباح یزدی و عبدالکریم سروش، نشریه علوم سیاسی، سال چهاردهم، ش ۴۸، ۱۳۹۸، ص ۶۷، نور مگز.
- ۲- احمدی، محمد حسین، مهرزاد، محمد، جعفری، فریدون، مجیدی، محمد حسین، رابطه علم و دین، بررسی دیدگاه آیت الله مصباح یزدی، مجله پیشرفت های نوین در روانشناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش، سال پنجم، ش ۵۳، ۱۴۰۱، ص ۲۴، پرتال جامع علوم انسانی.
- ۳- اسماعیلی زاده، عباس، واکاوی معنای دین در کاربردهای قرآنی آن، آموزه های قرآنی، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، ش ۱۵، بهار و تابستان ۱۳۹۱.
- ۴- اصغری، محمود، انتظار بشر از دین، اندیشه حوزه، سال هشتم، شماره اول و دوم، ۱۳۸۱، ص ۱۸۹ و ۱۹۰.
- ۵- اکبری، محمد علی، واعظ جوادی، مرتضی، واکاوی مفهوم دین و دینی در نظریه علم دینی آیت الله جوادی آملی، حکمت اسراء، سال هفتم، ش ۲۶، ۱۳۹۴، ص ۷.
- ۶- پور حسن، قاسم، کلبادی نژاد، علیرضا، محمودی، رحمت الله، بازخوانی نظریه اعتباریات اجتماعی علامه طباطبایی و نسبت آن با جاودانگی نفس، فصلنامه علمی- پژوهشی نظریه های اجتماعی متفکران مسلمان، سال دهم، ش ۲، ۱۳۹۹، ص ۲۴۰. S I D.
- ۷- حسین زاده، محمد، مبانی معرفت دینی، قم، موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۰، ص ۱۷.

- ۸- حسینی دشتی، مصطفی، معارف و معاریف، ج ۵، چاپ اول، تهران: آرایه، ۱۳۸۵، ص ۳۴۹.
- ۹- خسرو پناه، عبدالحسین، درسنامه فلسفه دین و مسائل جدید کلامی ۱، قم، نشر هاجر، ص ۶۸.
- ۱۰- خسرو پناه، عبدالحسین، سکولاریسم نقابدار، تهران: مجلس شورای اسلامی، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد، ۱۴۰۰، ص ۲۹ تا ۴۰.
- ۱۱- خسرو پناه، عبدالحسین، کلام جدید با رویکرد اسلامی، قم: نشر معارف، ۱۳۸۸، ص ۳۰۲ تا ۳۰۴.
- ۱۲- ربانی گلپایگانی، علی، زندگی اجتماعی و نیاز بشر به دین، مجله تخصصی کلام اسلامی، سال شانزدهم، ش ۶۲، ۱۳۶۸، ص ۲۴.
- ۱۳- رودگر، محمد جواد، ریشه های پیدایش و گسترش سکولاریسم، رواق اندیشه، ش ۲۹، تبیان.
- ۱۴- روشن، امیر، شفیعی سیف آبادی، محسن، تفسیر دین و تأثیر آن بر مفهوم آزادی در اندیشه سیاسی محمد مجتهد شبستری و محمد تقی مصباح یزدی، نشریه پژوهش سیاست نظری، ش ۹، ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰، ص ۳۳ و ۳۴، نورمگز.
- ۱۵- سروش، عبدالکریم، دین اقلی و اکثری، کیان، ش ۴۱، ۱۳۷۷، ص ۵، پرتال جامع علوم انسانی.
- ۱۶- سروش، عبدالکریم، سکولاریسم، بازتاب اندیشه، ش ۲۳، بهمن ۱۳۸۰، ص ۲۹، نور مگز.
- ۱۷- سروش، عبدالکریم، فربه تر از ایدئولوژی، ماهنامه کیان، ش ۱۴، ۱۳۷۲، ص ۱۰، پرتال جامع علوم انسانی.
- ۱۸- سروش، عبدالکریم، مدارا و مدیریت مومنان، ماهنامه کیان، ش ۲۱، سال چهارم، ۱۳۷۳، ص ۳، پرتال جامع علوم انسانی.
- ۱۹- سلیمانی، عبدالرحیم، تعریف دین در کلام و فلسفه دین و تعریف اقلی و اکثری، فلسفه دین، دوره ۱۴، ش ۲، تیر ۱۳۹۶، ص ۳۸۹.
- ۲۰- شاکری زواردهی، روح الله، ولیعی ابرقویی، احمد، مبانی نظریه پردازی در تعیین قلمرو دین، فصلنامه علمی پژوهشی اندیشه نوین دینی، سال ۱۴، ش ۵۵، ص ۳۸، SID
- ۲۱- شجاعی زند، علی رضا، تعریف دین، نشریه اندیشه دینی، ش ۳۰، ص ۹، بهار ۱۳۸۸، نور مگز.

- ۲۲- شجاعی، محمد، کمالات وجودی انسان، قبسات، ش ۱۳، ۱۳۷۸، پرتال جامع علوم انسانی.
- ۲۳- شکری، محمد، درگاه‌زاده، محمد، تحلیل و بررسی وحی و جایگاه پیامبر اسلام (ص) در اندیشه آیت الله العظمی سبجانی و دکتر عبدالکریم سروش، همایش بررسی اندیشه‌های علمی آیت الله العظمی جعفر سبجانی، ص ۲۴۲، نور مگز.
- ۲۴- ضیایی فر، سعید، قلمرو دین و ضوابط علوم دینی، فصلنامه علمی- پژوهشی دانشگاه قم، سال دهم، ش اول، ص ۸۰، SI D.
- ۲۵- عربی زنجانی، بهنام، شریعتی و سروش: بررسی مقابله ای آراء و نظریات، چاپ نخست، تهران: آریابان، ۱۳۷۹، ص ۲۵ و ۲۶.
- ۲۶- علم‌الهدی، علی، فیاض، ابراهیم، ضیایی، حمیدرضا، واعظی، علی، واکاوی مفهوم ایدئولوژی در اندیشه شریعتی و سروش، آیین حکمت، سال نهم، ش ۳۱، ۱۳۹۶، ص ۱۷۷ تا ۱۷۸، نور مگز.
- ۲۷- غرالحکم، ح ۱۱۰۰۰.
- ۲۸- کتابی، میرزا علی، شیروانی، علی، سجادی فر، سید مهدی، بررسی ابعاد وجودی انسان از دیدگاه شهید مطهری و ژان پل سارتر، آیین حکمت، ش ۴۳، سال ۱۲، بهار ۱۳۹۹.
- ۲۹- مردانی، محمد حسین، پیدایش و ظهور سکولاریسم و نگرش قرآن نسبت به آن، ش ۵، دوره ۲، تابستان ۱۳۹۰، سیویلیکا.
- ۳۰- مصباح یزدی، محمد تقی، رابطه علم و دین، چاپ پنجم، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۷، ص ۲۶۸ تا ۲۶۹، نرم افزار مشکات ۲.
- ۳۱- مصباح یزدی، محمد تقی، اخلاق در قرآن، ج ۱، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۱، ص ۲۶۴.
- ۳۲- مصباح یزدی، محمد تقی، آموزش عقاید، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۹، ص ۳۱، نرم افزار مشکات ۲.
- ۳۳- مصباح یزدی، محمد تقی، چکیده ای از اندیشه های بنیادین اسلام، ترجمه حسین علی عربی، چاپ هفتم، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۱، ص ۶۵ و ۶۶، نرم افزار مشکات ۲.
- ۳۴- مصباح یزدی، محمد تقی، حکیمانه ترین حکومت، چاپ اول، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۴، ص ۵۰، نرم افزار مشکات ۲.

- ۳۵- مصباح یزدی، محمدتقی، نگاهی گذرا به حقوق بشر از دیدگاه اسلام، چاپ دوم، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۹۲، ص ۲۱۱ و ۲۱۲، نرم افزار مشکات ۲.
- ۳۶- مصطفوی، سید حسن، التحقيق فی کلمات القرآن الکریم، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۴، ج ۳، صص ۲۶۸-۲۶۹.
- ۳۷- معلم، عیسی، الهی راد، صفدر، بررسی ابهامات دیدگاه آیت الله مصباح یزدی در باب قلمرو دین، معرفت کلامی، سال سیزدهم، ش دوم، ۱۴۰۱، ص ۱۰۹.
- ۳۸- منتظری، حسینعلی، الاسلام دین الفطره، ج ۱، قم: ارغوان دانش، ۱۳۸۷، ص ۱۷، کتابخانه مدرسه فقاہت.
- ۳۹- میناگر، غلامرضا، نیاز بشر به دین، چاپ اول، تهران: کانون اندیشه جوان، ۱۳۹۰، ص ۴۱.
- نصری، عبدالله، انتظار بشر از دین، چاپ ۵، تهران: موسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، ۱۳۸۸، ص ۲۹۲.
- ۴۰- نوایی، علی اکبر، چرایی نیاز بشر به دین، اندیشه حوزه، سال هشتم، ش اول و دوم، ۱۳۸۱، ص ۲۰۰.
- ۴۱- همایون، سید حسین، قلمرو دین و گستره پاسخگویی آن به نیازهای بشری، اندیشه حوزه، سال هشتم، ش اول و دوم، مشهد: موسسه چاپ و انتشار آستان قدس رضوی، ۱۳۸۱، ص ۲۳۲ و ۲۳۳.

پایگاه اینترنتی:

<https://wiki.ahlolbai.com>، محمد تقی مصباح. نرم افزار مشکات.

در نیل به مطلوب، رحیم پور ۱، فروغ السادات، خردنامه صدراشماره ۸۷، بهار ۱۳۹۶.